

PARADOXEN IN DE WERELD

31 augustus 1956

Goedenavond vrienden,

Ik zou op deze avond een onderwerp aan willen snijden, dat ik altijd gemakkelijker met een klein gezelschap bespreek dan met een volle zaal. Ik hoop niet, dat u hieruit zult besluiten, dat het nodig is de aantallen op een avond als deze zo klein mogelijk te houden, want dan zouden wij ruzie krijgen met het bestuur en het eigen karakter van deze avond zou daarmee al evenzeer teloor gaan. Voor degenen die dit nog niet weten, of dit al weer vergeten zijn, moet ik er nog even op wijzen, dat wij niet onfeilbaar zijn. Wij weten nu eenmaal niet alle dingen en kunnen dus fouten maken, ook al proberen wij dit natuurlijk te voorkomen. Dit betekent, vrienden, dat u als zoeker naar waarheid op het vinkentouw dient te zitten, zodat de waarheid en niets dan de waarheid door u begrepen wordt deze avond, en elke onwaarheid wordt betrapt.

Nu het onderwerp van deze avond. Ik had dit onderwerp al meerdere malen aan willen snijden, maar tot nu toe is er altijd weer iets tussen gekomen. Ik wil n.l. met u spreken over: Paradoxen in de wereld.

Wat een paradox is weet u natuurlijk allen. Een paradox is een stelling, die schijnbaar logisch en toch onoplosbaar is. Om u een voorbeeld te geven: ik stel, dat de kapper in een dorp alle mensen scheert, behalve de mensen, die zichzelf scheren. Scheert de kapper nu zichzelf? U kunt deze vraag nooit goed beantwoorden, want wanneer u zegt, dat de kapper ook zichzelf scheert, dan scheert hij ook een zelscheerder. Volgens het gestelde kan dit niet. Zegt u dat hij zich laat scheren, dan scheert de kapper dus niet alle mensen in het dorp die zich laten scheren. Ook dit is volgens de stelling niet mogelijk. De enige oplossing zou hier misschien nog een kapper met een baard zijn. Dergelijke paradoxen komen helaas niet slechts als raadsel, of deel van spitsvondige betogen naar voren. Wij vinden dergelijke betogen ook als deel van de door de mensheid beleefde werkelijkheid.

Om een paradox te noemen, die op het ogenblik het denken van veel mensen in deze wereld regeert: om de vrede te winnen moeten wij ons bewapenen. Het bewapenen heeft echter geen zin, tenzij wij in oorlog en oorlogsdreigingen de stimulans vinden de bewapening voortdurend te verbeteren. Indien men nu op aarde dus de vrede handhaaft, vervalt de waarde van de bewapening en gaat de vrede teloor. Indien men echter oorlogsdreigingen of oorlog gaat voeren, dan vernietigt men zelf de vrede. Ook hier weer een onoplosbaar raadsel. Een paradox nu is in feite een waarschuwing, dat de stelling niet deugt volgens menselijk begrip. Een waarschuwing, dat je als mens op een verkeerd pad bent. Wanneer een dergelijke paradox optreedt in een spitsvondig betoog, dan weten wij, dat de grote fout ligt in het feit, dat men de zaak verkeerd stelt. In het geval dat ik aanhaalde, over die kapper; het is zeer goed mogelijk dat de kapper alle mensen scheert, behalve de zelscheerders. Maar dan moeten wij de kapper zelf buiten het geding laten. Op het ogenblik, dat de kapper zelf mee in het probleem begrepen is – wat door de vraagstelling gebeurt - interpreteren wij het begrip alleen op een zodanige manier, dat de stelling niet meer opgaat. Het geheel is eerst daardoor tot een paradox geworden.

Met de paradox over de vrede is het al precies zo. Op het ogenblik, dat wij gaan spreken over de noodzaak van een zich steeds verbeterende bewapening, maken wij in relatie tot de vrede een fout. Over het voor en tegen van bewapening kunnen wij heel wat dingen vertellen. Naargelang de wijze, waarop wij betogen, kunnen wij aannemelijk maken, dat zij goed of slecht is. Eerst op het ogenblik, dat wij het begrip "progressieve bewapening" in verband brengen met het begrip "vrede" klopt de zaak niet meer. Dit komt doordat het begrip "vrede" in tegenstelling is met het begrip "bewapenen", evenals met alle begrippen, die op zich behoren bij oorlog. Hieruit volgt, dat alles wat zich op vrede richt, ook tegen de oorlog gericht moet zijn.

Een beschouwen van de verwarring, die op dit gebied alleen al onder de mensen bestaat, maakt het duidelijk, dat men moet gaan zoeken naar een oplossing voor alle paradoxen, die de mensen voor zichzelf hebben geschapen, voor alle eigenaardige stellingen, die de mensheid in de loop der tijden heeft opgebouwd, ofschoon zij in hun consequenties in strijd blijken te zijn met alle redelijkheid. Een oplossing van de menselijke en kosmische problemen wordt onmogelijk,

wanneer wij een beperkte stelling als grondslag nemen en deze als basis gebruiken bij de oplossingen, die wij zoeken op elk gebied. In dat geval van de kapper was dat ook het geval. Een vaste waarde aan het begrip "alle" als alomvattend, deed ons de stelling van zelfscheerder en scheerder ook toepassen op de kapper zelf. Juist daardoor werd het raadsel onoplosbaar.

Dergelijke dogmatische basisstellingen heeft de mens vaak, en heus niet alleen op het gebied van de vrede. Wilt u een voorbeeld hebben van meer esoterische aard? Om de esoterische bewustwording door te kunnen maken, zo leert de mensheid, moet je eerst jezelf vrij weten te maken van alle dogma's. Maar gelijktijdig wordt gesteld, dat men om een esoterische scholing door te maken, alle zelfstandig zoeken en denken uit moet schakelen en alleen nog maar de school mag volgen, die je hebt gekozen. Deze stelling zou juist zijn, indien men daarop liet volgen: zolang deze school ook volgens uw eigen bewustzijn u een verdere bewustwording garanderen kan. Maar dat doet men meestal niet. Zo komt de mens voor het feit te staan, dat op een bepaald ogenblik zijn mogelijkheid tot bewustwording wordt geremd door de school, die hij terwille van deze bewustwording, aanhangt.

Een andere paradox is van meer religieuze aard: God is volmaakt. Dus ook al-goed, al-rechtvaardig, al-liefdevol, enz. Wie in onze kerk onze God dient, zal dan ook worden uitverkoren en geroepen worden tot het Koninkrijk der Hemelen. Als dat een feit is, is God niet meer al-rechtvaardig, daar Hij een onderscheid maakt tussen bepaalde klassen van schepselen. Hij is niet meer al-goed, want in zijn uitverkiezing van deze enkelen verdoemt hij vele anderen tot ondergang. M.a.w. de premisen, waarop deze kerk is gebouwd, zijn fout. Hoe vaak horen wij niet uitroepen: "Wij zijn de alleen-zaligmakende kerk!" Maar God heeft volgens deze gelovigen de mens toch een vrije wil gegeven? Ook hierin schuilt een fout: indien ik waarlijk een vrije wil bezit, houdt dit in, dat ik mijn eigen bestemming kan bepalen en dus ook elke weg, welke volgens mij in het Al tot God voert, zal kunnen volgen. Nu zeg ik: "Ik wil deze kerk niet erkennen.

Ik erken desnoods wel de stellingen, die zij als leer verkondigt, maar weiger de discipline te aanvaarden, die de kerk mij daarbij oplegt", en zegt de gelovige, "dan kun je ook niet zalig worden, je hebt de ware kerk verworpen en dus zul je ook door God verworpen worden". In dat geval heeft God dus – indien ik dit als waar wil aannemen - mijn vrije wil door de voorschriften van zijn kerk beperkt en is het mijn schuld, dat ik verdoemd wordt. Waar blijft dan Zijn volmaaktheid, Zijn liefde en goedheid?

Er zijn ook mensen, die het op een andere manier menen door te kunnen voeren. Zij zeggen o.m.: "Socialisatie is de oplossing voor alle problemen binnen de huidige maatschappij". Daar zit zeker heel wat in. Zij blijven hierbij echter niet staan. Zo menen zij, "dus moeten wij alles socialiseren". En daar ligt nu juist de fout. Er zijn dingen, die door socialisatie vernietigd zouden worden. Er zijn punten, waar de socialisatie neerkomt op het tot slaven maken van de mensen. Het probleem van de maatschappij, waarvoor zij deze oplossing aanbiedt, is echter juist. Het zoeken naar vrijheid voor het individu.

Een andere stelling? Wij hebben behoefte aan veel energie. Om deze te kunnen opwekken zullen wij vandaag of morgen een beroep moeten doen op nieuwe krachtbronnen. De beste daaronder is wel het atoom en de daarin gebonden kracht. Dientengevolge is elke atoombom, die explodeert, een proefneming, die voor de mensheid een verdere vooruitgang betekent. Dit is niet een stelling, die ik als voorbeeld nu eens even verkondig. U moet vooral niet menen, dat de aangehaalde voorbeelden geheel uit mijn brein stammen. Integendeel!

Elke stelling, die ik tot nu toe heb aangehaald, werd in het laatste jaar nog in een tijdschrift of krant verdedigd of weergegeven. Het zijn dus delen van artikelen. Ik kan daarbij voegen, dat de meeste hiervan ook in het openbaar door staatslieden, of hoge geestelijken werden verkondigd. Deze dingen komen dus niet van mij af. Alleen de uitleg, die is van mij. Indien de stelling over het atoom echter juist is, dan betekent dit, dat de mensheid slechts krachten kan verwerven door andere krachten te vernietigen. Want dat doet een atoombom uiteindelijk.

Zij ontketent grote krachten en vernietigt daardoor weer andere krachten en wel voornamelijk krachten, die voor de mensheid leven betekenen. Dit houdt in, dat volgens deze stelling het een vooruitgang betekent, wanneer ik - om krachten voor mijn maatschappij te winnen - de levenskrachten van de mensen daarbij ga vernietigen. Maar als de mensheid ten ondergaat, kan men ook geen krachten meer opwekken. Dan zijn er ook geen krachten meer. Dus zouden wij het beter zonder die bom kunnen doen. Maar indien de stelling juist is, dat wij zonder de daarin geborgen krachten ook niet meer kunnen leven, zou ook dit ondergang betekenen. Men zegt dus: atoomenergie is een noodzaak. Goed. Maar als men daarbij voegt, dat uit deze noodzaak voortvloeit dat men zoveel mogelijk en overal instabiele preparaten zal moeten gaan gebruiken,

dan voedt dit m.i. ook weer een paradox. Want dergelijke preparaten zijn, evenals het bij de vervaardiging hiervan ontstane afvalstoffen, voor het leven van de mensheid gevaarlijk. Dat hebt u overigens al enige malen meer uitvoerig van ons kunnen horen. Het is dus veilig aan te nemen, dat er in dergelijke betogen weer een fout schuilt. Deze is, dat men de energie van het atoom en de mogelijkheden ervan stelt boven de levensmogelijkheden van de mens.

Er zijn overigens altijd paradoxen van deze soort geweest in de wetenschap. Vroeger beweerde men, dat men een zieke het best kon genezen door het zetten van koppen en aderlaten. De patiënt kreeg dan meer lucht, zo meende men. Maar je kunt nooit iemand meer lucht - dus ook zuurstof - geven door de drager daarvan het bloed weg te nemen. De leek voelde dit aan, doch de wetenschap ging hieraan geheel voorbij, omdat de feiten niet bewezen waren.

In de maatschappij vinden wij ook al van die eigenaardige dingen. Hoe komt het toch, dat de mensen liever f 100, dan f 10 verdienen, ongeacht de koopkracht? Dit betekent, dat voor de mensen de getalswaarde van het geld belangrijker is dan de eigenlijke functie ervan, het dienen als ruilmiddel. Een andere eigenaardigheid is het, dat juist de mensen, die de minste belastingen willen betalen, de meeste diensten van de overheid eisen. Toch kan iedereen nagaan, dat dit onmogelijk is. De overheid schijnt dit overigens beter te beseffen dan de burgers, want voor elke dienst laat zij zich ruimschoots betalen. Toch eist men: hogere levensstandaard, meer veiligheid, meer garanties en minder belastingen.

Een dergelijke denkwijze stamt heus niet alleen van Poujade, hoor. Ook in Nederland horen wij dergelijke gezegden. Maar de wijze, waarop men zijn eisen met stellingen tracht te verdedigen is paradoxaal, want je kunt nu eenmaal de koek niet bewaren en opeten tegelijk. Toch lijkt het ons vaak, dat de mensheid juist tracht dit te doen en niets anders. Menig mens wil dat en zal ontwapenen, maar wenst gelijktijdig de zekerheid, die - naar hij meent - in een sterke bewapening is gelegen. Men wenst een garantie voor levens- onderhoud van de wieg tot het graf, maar gelijktijdig de vrijheid om voor zichzelf in de maatschappij te bereiken en te verwerven, wat men maar kan. De moderne mens wenst een geloof, dat een hemel in het hiernamaals garandeert, maar weigert gelijktijdig verplichtingen van dat geloof te aanvaarden. Men verlangt naar een wereld, waarin sport en spel belangrijker zijn dan arbeid, maar gelijktijdig wenst men in de wereld een voortdurende vooruitgang.

Zegt u nu zelf eens: zijn dit geen onredelijke verlangens, geen vreemde opvattingen? Zoals u hier bij elkaar zit bent u ongetwijfeld allen enigszins dogmatisch ingesteld. Schrik nu niet en ontken dit niet bij voorbaat. Dogmatisch is men niet alleen, wanneer men binnen een genootschap of kerk aan anderen bepaalde dingen als waarheid op wil leggen. Men is al dogmatisch, wanneer men in zich een bepaalde waarheid erkennende, het een noodzaak acht, dat een ander deze evenzeer erkent, wil hij gelijk zijn met degene, die deze waarheid kent. Wanneer u meent door uw weten alleen al, méér te zijn dan een ander, dan bent u al dogmatisch, vooral waar het bewustzijn van eigen weten een onderzoek naar de waarheid van de ander verhindert of uitsluit.

Indien wij dit alles vaststellen, moeten wij ook een vraag trachten te beantwoorden. Waar moet het dan met de wereld naar toe? Met deze tegenstellingen komen wij er niet. Het is onmogelijk iets goeds te winnen in deze paradoxen, die maar al te vaak door de wereld worden aangekondigd als de oplossing voor alle problemen.

Dit blijkt ons wel uit de recente politieke ontwikkelingen. Indonesië meent, dat het niet noodzakelijk is om officieel mededeling te doen aan de partner van de eenzijdige opzegging van het contract. Na een onderzoek van onze zijde, zo meent men daar, is dat contract gebleken nietswaardig te zijn. Die anderen kunnen ook weten, dat dit zo is, dus doen wij er eenvoudig niet meer aan. Wij doen, alsof het niet meer bestaat. Dat is nu allemaal wel heel aardig, maar waar blijft dan een begrip van een bewustzijn, van verantwoording, van fatsoen? Waar blijft dan het onderling vertrouwen, dat de mensheid voor het bestaan van een maatschappij op deze wereld zo zeer nodig heeft? Zelfs indien het besluit gerechtvaardigd is, kan een oplossen van de vraag op deze wijze niet aanvaard worden.

Een ander voorbeeld is Nasser: "wij nationaliseren het Suezkanaal en krijgen zo, wat wij hebben willen, als jullie het al op een andere manier niet wilt geven". Wanneer een eenvoudig mens binnen de maatschappij dit zou doen, dan zou men het afpersing heten. Maar onder de heersende verhoudingen noemt Nasser het vrijheidspolitiek. Vreemde dingen bestaan er op deze wereld. In veel landen is het de gewoonte om burgers, die anders denken dan men wenst, eenvoudig te verdrijven, in een soort ghetto's onder te brengen, of zelfs in concentratiekampen. Men meent de vrijheid van een maatschappij te kunnen handhaven door alle niet harmonische elementen uit die maatschappij eenvoudig te verwijderen. M.a.w., alleen zij die aan de gezagdragers gehoorzamen

en hen geloven, kunnen aan die maatschappij deel blijven hebben. Maar waar blijft dan de vrijheid? Dan is er toch iets niet in orde? Dan mankeert er ergens iets. Zou het een tekort aan rede zijn? Schijnbaar niet, want wanneer je de betogen hoort, die dit verdedigen en verklaren, zijn zij vaak redelijk genoeg. Een gebrek aan logica misschien? Ik geloof, dat in deze stellingen en handelingen ook wel degelijk enige logica schuilt. Wanneer een regering zegt: wij betalen Nederland niet meer, want een groot deel van de ons opgelegde schulden bestaat uit de kosten van een oorlog, die tegen ons als opstandelingen werd gevoerd, dan is dat logisch.

Men zal nooit lust gevoelen om de kosten van eigen ondergang, of begrafenis te betalen, ook wanneer het doel door de tegenpartij uiteindelijk niet werd bereikt. Wanneer een Nasser meent: "Ik heb voor de ontwikkeling van mijn land een dam nodig. Wanneer jullie mij dit niet willen geven op aanvaardbare wijze, dan naast ik het Suezkanaal", dan is dat op zichzelf, gezien de toestand, nog niet zo onlogisch geredeneerd. Waar schuilt dan de werkelijke fout? In de eenzijdigheid, waarmee men het probleem benadert en tracht op te lossen. De oorzaak van het paradoxale is altijd weer gelegen in het buiten beschouwing laten van een punt, of het onredelijk alles mee in één bepaalde lijn betrekken van iets.

U kent misschien de paradox van Achilles (Zeno van Elea, Red.) wel; ook wel een paard en de slak. Wanneer het paard komt op het punt, waar de slak zich op het ogenblik van vertrek bevond, (dit) bereikt, heeft de slak weer een nieuw punt bereikt en dit gaat steeds door. Het paard, - of de snelle Achilles - zal dus nooit de slak in hunnen halen, of voor kunnen komen. Nemen wij de voorsprong van de slak groot genoeg, dan blijft in de eerste minuten inderdaad deze stelling logisch. De fout van deze stelling ligt in het feit, dat geen rekening werd gehouden met de verschillen tussen paard en slak. Men neemt gelijke waarden aan voor de voortbeweging van de zoolganger, de slak, en de viervoeter, het paard. In feite komt er een ogenblik, dat het paard zich niet meer zal kunnen bewegen, indien het alle punten, die de slak bereikt heeft evenzeer wil beroeren, om de simpele reden, dat het paard de kleine afstand tussen de twee door de slak ingenomen punten niet meer met een beweging kan halveren. Het paard komt dus tot stilstand, indien het de voorwaarden, die de paradox stelt aan wil houden.

Zo gaat het met al deze dingen op de wereld. Verkeerdelijk meent men op de wereld, dat men een ieder en alles met zich zelf mag vergelijken, of over één kam mag scheren. Dat gaat natuurlijk niet. Zoals wij hier zitten, kunnen wij wel heel gemakkelijk zeggen: "Wij zijn het niet eens met het communisme, het katholicisme, de reformatie, het Boeddhisme, de democratie, of de Islam". Maar wij begaan daarbij dan meestal de fout te zeggen: "Dus is iedere communist, katholiek, enz. een mens die fout is". Maar dat is lang niet zeker waar. Wanneer wij de beoordelingen, oplossing van een probleem, zoals wij of onze gemeenschap dit zien, willen op gaan leggen aan elke mens, komen wij altijd verkeerd uit. Onder alle katholieken, of communisten, zijn er maar enkelen, die beantwoorden aan de voorstelling, die wij hebben van een communist, of van een katholiek. Dat zijn dan bovendien meestal degenen, die binnen een dergelijke gemeenschap niet direct erg in tel zijn. Dit geldt voor alle waarden, voor elke godsdienst en voor elke politieke richting.

De grootste fout van de mensheid is dus wel, dat zij altijd generaliseert. Een tweede fout is haar neiging tot eenzijdigheid. De mensheid wil meestal slechts één zijde van de medallie zien. Ja, bij voorkeur verhuult zij zelfs voor zich en voor anderen, dat er een keerzijde bestaat. De mensheid is wetens en willens blind voor de feiten, die niet geheel passen bij hetgeen men verlangt. Een voorbeeld hiervan is het volgende. Boven België werd verhoogde radioactiviteit geconstateerd en licht radioactieve neerslag. Ditzelfde werd ook in Duitsland waargenomen.

In Nederland echter niet. Toch blijkt uit de beroerde gebieden, dat, tenzij de beweging der luchtmassa zeer abnormaal was, waarvan niets wordt vermeld noch in Nederland, noch elders, de luchtmassa met verhoogde radioactiviteit Nederland heeft moeten passeren. In Nederland werd echter officieel niets geconstateerd. Vindt u dit vreemd? Ik ook. Men wilde schijnbaar in Nederland niets constateren.

Er zijn meer van deze voorbeelden. Het weertype is de laatste jaren zeer in zijn nadeel veranderd. Ook dit jaar was abnormaal. De meesten onder u zullen dit wel met leedwezen hebben geconstateerd. Op dat gebied staat de mensheid nog meer verrassingen te wachten. Er komen nog wat onverwachte cyclonen, een aardbevinkje en een paar overstromingen voor het jaar ten einde is. Over het algemeen hoort men overal, dat dit afhankelijk is van de krachten van de natuur en dat deze in niets met het werk en de proeven van de mensheid zijn gerelieerd. Maar ik mag misschien opmerken, dat het weer wat jullie betreft, waarover u zich zo zeer heeft beklagd, zijn huidige type met abnormaal veel neerslag kreeg na enkele atoomexplosies in

Rusland. Drie explosies waren hierbij van bijzondere invloed, waarvan een in juni en twee in het verloop van deze maand. Elk van deze explosies heeft een verdere verandering van het weertype betekend en kan aansprakelijk worden geacht voor het optreden van stormwinden, stortvloed, enz. Nu kan men wel zeggen, dat het weer helemaal niet door atoomexplosies wordt beïnvloed. Men heeft dan theoretisch ongetwijfeld volkomen gelijk. De invloed van bv. een atoombom op zichzelf is in verhouding zeer gering. Maar er zijn ogenblikken, waarbij een zeer wankel evenwicht reeds door de zachte beroering met een haar verstoord kan worden.

Gezien de toestand van de zon en andere factoren, is de stabiliteit van de luchtverplaatsingen en dus van het weer niet bijzonder groot. Een enkele atoomexplosie kan dan al het haartje zijn, dat het evenwicht verstoort en een totale verandering veroorzaakt van weertype of zelfs van klimaat voor langere tijd. Maar de geleerden roepen: "Neen, dat is niet mogelijk!". "Neen", weergalmen hen alle kranten. "Neen", roept een ieder, die hierover officieel zijn mening uitspreekt. Weet men dit dan niet? Of wil men misschien niet weten?

Ook op andere gebieden zien wij hetzelfde verschijnsel, zoals bv. de jeugdcriminaliteit. Op het gedrag van de jeugd is veel aan te merken. Het is zelfs vaak misdadig. Akkoord. Dat is zeker waar. Maar wanneer men daaraan toe gaat voegen, dat dit wordt veroorzaakt door strips en comics, waarin de zwarte schapen uit de familie van Bommel, Duck en Mouse optreden, dan lijkt mij dit wel wat dwaas. Wijt men het aan de film, dan roert men wederom een mogelijke bron van suggesties aan, maar niet de oorzaak van deze mentaliteit. De oorzaak van deze mentaliteit ligt ergens anders.

Ligt zij niet in de eerste plaats in de gemeenschap zelf? Toch hoort men dit nooit verkondigen. Men hoort nooit zeggen, dat de jeugdcriminaliteit toeneemt, omdat de doorsnee mens minder oppassend, minder eerlijk, maar zelfzuchtiger is geworden. Men verklaart niet, dat deze afwijkingen van de jeugd voortvloeien uit het feit, dat men minder respect heeft voor wetten en gezag dan vroeger. Men weet ook niet, dat een groot deel van de jeugdcriminaliteit wordt veroorzaakt doordat men meer en meer tracht elk Goddelijk ingrijpen en Goddelijke invloed in het leven te loochenen ten bate van het materialisme. Toch ligt juist daar de werkelijke oorzaak. Een kind, dat God kent, respecteert en bemint, wordt niet zo snel een misdadiger. Zelfs niet, indien het God alleen vreest. Baldadig zullen kinderen altijd wel blijven en zij zullen heus altijd wel weer eens een misstap begaan. Zeker. Dat is nu eenmaal het jong-zijn eigen. Maar het kind zal zeker niet werkelijk misdadig worden. Het zal niet alleen terwille van een "weten hoe het is" iemand neerslaan, of iemand vermoorden omdat het meent een pistool nodig te hebben. Dergelijke dingen doet een kind alleen maar wanneer er in de maatschappij iets rot is. Maar een dergelijke verklaring voor dit treurige verschijnsel hoort men zelden of nooit. Men spreekt veel over "de steeds meer voorkomende overspanning van de mensen". Maar de oorzaken daarvan, en die zijn zeker niet alleen gelegen in het jachtige leven, verzwijgt men. Zij zijn gelegen in de wijze, waarop men eenzijdige berichten verbreidt, alarmerende mededelingen publiceert, enz. In de manier ook, waarop voortdurend stemming wordt gemaakt.

Wat is de achtergrond van al deze dingen? De mens is niet eerlijk. Ook u niet. Al denkt u misschien, dat u het wel bent. Op een dag, dat u bijzonder waarheidslievend bent, zult u gemiddeld 40 tot 50 leugens uitspreken. Maar de doorsnee mens zal per dag 400 tot 500 onwaarheden spreken, of acteren. De mensheid heeft geleerd de waarheid terzijde te zetten.

"Anders", zo zegt men, "kunnen wij niet met elkaar omgaan. Dan is er geen samenleving en beschaving meer mogelijk. Men kan toch niet zo maar tegen iemand bv. gaan zeggen: "Wat ben jij vandaag lelijk!" Je kunt toch niet tegen je visite zeggen: "Hé, kom jij nu? Ik wou maar, dat je weg gebleven was". Wanneer iemand tegen je zegt: "Goedendag", dan antwoordt je al automatisch "goedendag", ofschoon je eerlijkheidshalve had moeten zeggen: "Ik vind het maar zielig vandaag".

Dat zijn heel normale dingen. Daarover denkt men niet eens verder na. De mensheid heeft de waarheid niet meer lief, ook al beweert zij dit. Zij heeft de leugen tot een formele kunst en een middel van sociaal contact gemaakt. Erger nog, de mensheid wil leugens horen. Zij wil eenzijdig worden voorgelicht. Zij wil niet beide kanten van een zaak zien, of de waarheid onder ogen zien. Menigeen meent zelfs, dat men bij een zuivere voorlichting, die de waarheid over beide zijden van een zaak geeft, niet meer in staat zal zijn een keuze te maken. Maar wie er zo over denkt, vergeet, dat bij een eenzijdige voorlichting, een eenzijdige beschouwing er geen werkelijke keuze meer mogelijk is. De mensheid vergeet altijd weer - laten wij maar eerlijk blijven - om ook vanuit een kosmisch, een Goddelijk standpunt uit, redelijk te blijven. Menselijk redelijk wil men nog trachten te zijn. Maar indien wij dit menselijk redelijke nu eens stellen tegenover een kosmisch

denken, tegenover het Goddelijk sereen ideaal binnen een mens, - of dat nu de Boeddha, of Jezus is, het ideaal van een mens die zonder vrees en zonder hebzucht in de wereld staat, - dan is de huidige maatschappij psychopatisch. U moet mij niet kwalijk nemen, dat ik deze dingen ronduit zo zeg. Wanneer men zich dit alles realiseert, zal men zich misschien aan de ban van de halve waarheden kunnen onttrekken, zodat men althans voor zichzelf weer naar de normaliteit toe kan streven. Begrijp, dat één kant van een zaak gelijk staat met een leugen, indien men zich slechts daarop baseert. Twee kanten van een zaak kennen geeft altans een mogelijkheid tot het erkennen van de waarheid. Een keuze van handelen doen, wanneer men beide kanten van een zaak voldoende kent, betekent een verantwoord besluit nemen, dat binnen het eigen leven een bewustwording betekent en ook vanuit het Goddelijke gezien een redelijk handelen.

Dit laatste vooral is voor ons een noodzaak. Waarom er in deze maatschappij steeds zoveel paradoxen blijven? Ach, ik heb het u duidelijk genoeg verteld: omdat de mens weigert de waarheid te aanvaarden, omdat de mens weigert elke zaak van alle kanten te bezien. Dit leidt steeds weer tot eigenaardige toestanden.

Van een vriend, die gisteren op de wereld werkte, hoorde ik, dat men een middel voor verkeerscontrole durfde aan te bevelen met de opmerking: "Men kan nu niet meer aan een boete ontkomen, en menigeen laat zich eerder door een boete tot voorzichtigheid bewegen dan door het gevoel van verantwoordelijkheid tegenover een medemens." Treurig, al werd dit waarschijnlijk gezegd bij wijze van aardigheid. Waarom neemt de doorsneemens in het verkeer dan zoveel risico's? Omdat men eenvoudig niet in staat is zich de plaats van een ander in te denken.

Men kan zich niet verplaatsen in de toestand van de andere verkeersdeelnemers, die toch ook hun eigen rechten hebben en als gevolg van uw onvoorzichtigheid misschien voor hun leven ongelukkig zullen worden. De grote paradox van deze tijden is, dat de mens leeft in een maatschappij, maar gelijktijdig zich slechts bewust is van de eigen wereld waaraan anderen geen deel hebben. Ieder leeft in zijn eigen wereld en tracht de lastige wereld buiten het "Ik" van zich af te schuiven. Men schuwt de werkelijkheid en wil daarvoor in de plaats wat dromen en wat mooie woorden stellen. Hieruit vloeien alle paradoxen in de wereld voort. Daarom is deze wereld in wezen op het ogenblik ongelukkig. Dit is de bron van naar verwrongen waarheden en haar dwaze leugens.

Na dit betoog zou onmiddellijk uw vraag kunnen volgen: al is dit nu alles zo, wat kunnen wij dan daaraan doen? Voor de wereld kunt u heel weinig hieraan doen. Een mens kan niet onmiddellijk het wereldbeeld wijzigen. Maar u kunt wel voor uzelf uw relatie met die wereld veranderen, u kunt uit uw eigen eenzijdige kleine wereldje treden en trachten ook de andere kant van de medaille steeds te bezien. Wanneer u met iemand in aanraking komt, die vertelt, dat spiritisme en spiritualisme des duivels is, dan moet u zich daaraan niet ergeren, de schouders ophalen, of stil van binnen denken: "Wat een dwaas is deze mens". Dan moet je trachten te begrijpen, hoe zo iemand hiertoe komt, wat de achtergrond van zijn verklaring kan zijn.

Wanneer iemand u komt vertellen, dat het communisme de enige oplossing is voor de problemen van deze wereld, dat al wat nog hoop biedt ligt in de grote wereldrevolutie, dan is het niet voldoende deze mens uit uw wereld te bannen, hem openbare ambten te doen ontzeggen, enz. Dan moet men door trachten te dringen tot de kern van het probleem: Waarom kiest deze mens die weg? Wat betekent voor deze mens het communisme?

Had de mensheid deze dingen eerder gedaan, dan was de beschaving ongetwijfeld veel verder dan op het ogenblik. Wanneer u tracht deze dingen te doen, dan zult u leren de schijnbare paradoxen van het leven voor uzelf op te lossen. Aan uw stoffelijke wereld zal daardoor slechts weinig veranderen, dat geef ik onmiddellijk toe. Maar het stelt u in staat door uw bewustzijn betreffende de waarheid u voor te bereiden op de dingen, die gaan komen. Het stelt u in staat om de lasten in het leven te dragen, waaronder een ander mens bezwijkt, of waanzinnig wordt. Het stelt u in staat innerlijke vrede te vinden en te bewaren, waar voor anderen in de verschrikkingen van het leven reeds de waanzin dreigt.

Interpreteert u dit laatste nu niet als een aankondiging van grote rampen, of een wereldondergang. Begrijp dit, zoals het bedoeld wordt, zoals het is. Deze wereld zoekt steeds meer naar een oplossing van haar schijnbaar onoplosbare problemen. Degenen die deze oplossing in zich dragen en beseffen, zullen in staat zijn alle beproevingen, die die wereld biedt te doorstaan. Zij zullen sterk zijn tegenover propaganda en tegenover geweld. Zij zullen sterk staan in hun eigen overtuiging, sterk zijn in hun persoonlijke integriteit. Juist daardoor zullen zij voor de wereld rond hen steeds een steun betekenen en voor zichzelf geluk en vrede weten te vinden, wanneer deze voor de wereld nog ver en onbereikbaar schijnen.

U moet dit maar beschouwen als een praatje onder ons, vrienden. Deze dingen kun je nu eenmaal niet altijd en overal en plein comité gaan behandelen. Wanneer ik dit zou zeggen in een klein gezelschap van staatslieden, zou men het accepteren. Wanneer hetzelfde bv. in de tweede kamer, of in de U.N.O. gezegd werd, zou men het verwerpen en zou er een groot schandaal van komen. Niet, dat het daarom in het bewustzijn van de aanwezigen minder waar zou zijn, maar men zou zeker minder geneigd zijn de waarheid te aanvaarden en te overdenken. Daarom heb ik vandaag de gelegenheid gebruikt, waar zij mij geboden werd.

U zult ongetwijfeld het uwe denken van al wat ik hier gezegd heb. Maar hoe u ook denkt, onthoudt u dit: ik wilde geen kritiek leveren op uw wereld, maar probeerde alleen u te bewijzen hoe door de verwarring, die er op de wereld bestaat, ook uw eigen denken onredelijk en onlogisch wordt. Ik wilde aantonen, hoe soms door onbegrip van de waarheid, uw eigen denken onredelijk en onlogisch wordt, hoe uw eigen leven, soms zo vertroebeld wordt, dat u geen vrede, geen levensvreugde, geen kracht meer hebt.

Ik hoop, dat deze uiteenzetting er iets toe mag hebben bijgedragen dat u - en met u misschien ook anderen - het vertrouwen in het leven, in de wereld en de toekomst terug zult mogen vinden, dat men i.p.v. de schijn, de waarheid gaat zien en zo gevrijwaard wordt voor grote teleurstellingen. Misschien zal dit ook bij mogen dragen tot het vinden van nieuwe vreugden in de wereld door het gadeslaan van de langzame vooruitgang, die wel verborgen blijft achter de schijn, maar toch onophoudelijk verder gaat. Hiermede beëindig ik dan mijn onderwerp en dank u allen voor uw aandacht.

WIE DE VREDE KENT, ZAL DE VREDE OOK BEZITTEN; ZIJ, DIE VREDE VERLANGEN, BEZITTEN HAAR NIET

Goedenavond vrienden,

Het tweede onderwerp kunt u zelf kiezen. Hebt u een keuze gemaakt? Uw zwijgen is beangstigend en vleiend tegelijk. Want wanneer de stomme tracht te spreken, wekt het medelijden. Doch wanneer zij, die kunnen spreken stom blijven, vreest men achter hun zwijgen een verborgen gevaar. Waar u dus het onderwerp aan mij overlaat, zal ik als uitgangspunt voor mijn kort betoog een oude spreuk gebruiken: Wie de vrede kent, zal de vrede ook bezitten; zij, die vrede verlangen, bezitten haar niet.

Ik vrees, dat velen onder u deze uitspraak eigenaardig zullen vinden. Want, zo meent men meestal, om naar de vrede te streven, moet men haar toch kennen. Toch is niets minder waar dan dit. Wat is vrede? Hoe kennen wij de werkelijke innerlijke rust, die men vrede heet? Men heeft het begrip "vrede" eens als volgt getekend:

"Vrede is het bewustzijn, dat alle dingen goed zijn, zoals zij zijn, waar het "Ik" deel is van alle gebeuren en alle gebeuren door het "Ik" goed wordt geheten, omdat het deel daarvan is". Met deze uitspraak raak ik de kern van mijn betoog.

Wie de vrede kent, noemt haar geen vrede. Vrede is het harmonische bestaan, de eenheid met het Zijnde. Dus ook de eenheid met alle bewustzijn, dat rond u is. Vrede wil zeggen, dat er geen strijd is. Strijd voeren wij te allen tijde slechts dan, wanneer wij menen, dat ons eigen wezen wordt bedreigd. Wij strijden op het ogenblik, dat wij menen iets ten koste van anderen te kunnen verwerven of menen, dat er in de wereld nog een begerenswaardig goed te verwerven is, dat wij nog niet bezitten. Op het ogenblik echter, dat deze factoren afwezig zijn en dus alles goed is, noemen wij deze toestand geen vrede meer. In het aanvaarden van al wat de harmonische wereld ons biedt, is er voor ons zoveel te doen, dat een afzonderlijke realisatie van onze "eigen toestand" niet meer plaats vindt. Wie echter naar vrede streeft, is blijkbaar in disharmonie met de wereld, of zichzelf. Juist het feit, dat men naar vrede zoekt, bewijst, dat men ze niet bezit. Wie naar vrede zoekt, kent haar dus niet en kan niet weten, wat zij werkelijk betekent. Wie echter de vrede eenmaal gevonden heeft, zal de harmonie met het zijnde niet meer kunnen verbreken, daar al het zijnde een deel van zijn (bestaan) geworden is. Dit is belangrijk, want degene, die een doel nastreeft, dat hij niet kent, zal vele malen een leugen, een misleiding volgen, voor hij zijn ware doel vindt.

U zoekt allen naar vrede, maar vrede is voor u de vage aanduiding van een innerlijke toestand, die u nog niet kent. Het schijnt u, dat de vrede langs vele wegen gevonden kan worden, dat overal in de wereld wel vrede te vinden zal zijn. Misschien meent u, dat u haar kunt vinden in een

kerk, in een genootschap of vereniging, dat de vrede te verwerven is door te handelen, of niet te handelen. U zoekt naar een mogelijkheid om de vrede te bezitten. Maar u weet niet precies, wat vrede voor u werkelijk is. U hebt haar nog niet geheel ervaren. Daardoor kunt u haar ook niet zo snel vinden. Er wordt echter door een wijze gezegd:

"Wie de ware vrede bezit, zal haar nooit verliezen".

Wij kunnen misschien wel tijdelijk een soort van verdoving bereiken, waarbij lichaam en geest tijdelijk tevreden zijn. Dit is echter afhankelijk van een toestand buiten ons, een invloed, die ook buiten ons bestaat. De waarde van de vrede leeft dus niet in, maar buiten ons. Het is niet ons "Ik", ons innerlijk, dat zich de vrede eigen maakt en deze uitstraalt over de wereld, het is uit de wereld, waardoor wij, voor een ogenblik toevallig worden beroerd en dat ons dan doet zeggen: "Nu zijn wij tevreden, nu hebben wij vrede". Voor de stofmens, zo heeft men mij gezegd, is er slechts één ogenblik, dat hij werkelijke vrede, ook buiten eigen bereiking kan kennen.

Dat is het ogenblik, dat hij sterft. R.I.P., hij rust in vrede, zegt men altijd. Dit is vanuit stoffelijk standpunt begrijpelijk. Wie in het graf rust en geen deel meer heeft aan het leven door schuld of begeerte, heeft vanuit stoffelijk standpunt vrede. Dit gaat echter slechts zo ver als het het stofgebonden zijn betreft. Hoe het met de rest staat, kan de mens op aarde nooit nagaan.

Het zou niet dwaas zijn ons dus eerst eens af te gaan vragen of de vrede, die wij soms menen te hebben, nu van buiten komt of van binnen uit ontstaat. Ben ik bewust in harmonie met de wereld, met het zijnde, zo dient men zich af te vragen of word ik soms voor een ogenblik beroerd door iets uit dit zijn, waarmee ik onbewust en tijdelijk in harmonie ben, zodat het mij tot vrede stemt? "De dwaas kent meer vrede dan de wijze". Dit klinkt zo ongeveer als de paradoxen, waarover mijn voorganger heeft gesproken. Toch berust het op waarheid. Want de dwaas in zijn dwaasheid zoekt niet naar vrede, noch naar de punten van overtuiging en strijd. De wijsheid echter is gebaseerd op het ervaren van verschillen en het maken van onderscheid. Als je verschillen zoekt in je omgeving, zul je de meeste verschillen verbinden tussen jezelf en de omgeving. Dit is een ontkenning van de harmonie.

Maar als de wijze vrede vindt, dan brengt hij vrede. Indien de dwaze vrede vindt, verstoort hij de vrede van anderen. De dwaze tot eenheid met de wereld gekomen, zoekt niet naar een begrip van die wereld of ervaart dit, doch meent zonder meer, dat hij zijn dwaasheid en onbegrip in de wereld kan projecteren. Hij verstoort daardoor de harmonie tussen zich en bepaalde waarden, die hij eerst ervoer. Hij meent, dat de wereld met hem de harmonie zal moeten zoeken en beseft niet, waar zij zich van hem verwijderd. Zo kan hij vrede hebben zonder de volheid van het leven te ervaren. De wijze echter onderdrukt in zich de waarden, die de harmonie met het Al zouden kunnen verstoren en past zich zo bij het grote Zijn aan. Met alle bewuste wereld is hij dus bewust in harmonie en ervaart de volheid daarvan, zodat hij hierdoor ook meester is over heel de onbewuste wereld rond hem.

U ziet wel, over vrede is er veel te zeggen. Maar, misschien kunnen wij ook nog iets zeggen over de dwazen en de wijzen. Daar u mij de keuze van onderwerp hebt overgelaten, keurt u het misschien wel goed, wanneer wij zo wat te hooi en te gras door verschillende kleine wijze spreuken heen wandelen. Er bestaat een gezegde, dat ons verklaart:

"De dwaas is een wijze, die zich van zijn wijsheid niet bewust is. Een wijze is iemand, die zich van zijn eigen dwaasheid bewust is".

Het verschil tussen wijs en dwaas is dus, vrienden, hoofdzakelijk gelegen in een verschil van wereldaanvaarding en zelfwaardering. Dit is op eenvoudige wijze verklaarbaar: de wijze leert de wereld als maatstaf te nemen bij zijn beoordeling van zichzelf. Hij erkent wel degelijk zijn eigen waarden, maar zal nimmer zeggen: "Ik ben, die ik ben, en de wereld zal zich bij mijn wezen aan moeten passen". Hij zegt zichzelf: "De wereld is een deel van mij. Ik ben klein tegenover de wereld, dus is zij voor mij de maatstaf, waarmee ik mijzelf moet meten." De verschillen en dwaasheden van de wereld vindt hij dan ook terug in zichzelf. Hierdoor leert hij de waarden, die in hem schuilen, kennen en kan hij zich van de schijnbare veranderlijkheid van de wereld vrijmaken. Een dwaas zal dit nooit kunnen doen. Deze meent immers, dat de wereld zijn dwaasheden beantwoordt. Hij is wijs, omdat hij juist door aan te nemen, dat de wereld is zoals hijzelf, haar veel af zal kunnen dwingen, wat hij anders nooit zou kunnen bereiken.

Zo is hij in zekere zin - waar het om resultaten gaat - wijs. Een wijsgeer heeft neer doen schrijven:

"Wie op deze wereld materieel iets wil bereiken moet het geluk en de faam nooit om iets smeken. Hij moet ze verkrachten en met zijn wil dwingen".

Waar is dit zeker. Nu is het juist dit, wat een dwaas doet.

De mensen, die werkelijk - volgens menselijk inzicht - succes hebben in deze wereld, zijn meestal dergelijke dwazen. Hun denken is eenzijdig. Hierdoor kunnen zij bereiken, maar verloochenen zij de kosmische waarden van een eigen vrede. Kijk naar de werkelijk rijken, naar de grote staatslieden en naar de hoofden van verschillende kerken. Vraag u dan af of deze mensen werkelijk gelukkig zijn, of zij vrede kennen. Wij zullen zien, dat zij op het ogenblik, dat zij hun hoogtepunt bereiken en hun rijkdom of geestelijk gezag overal door doen klinken, bevangen worden door angst en waan. Dat zij dan de werkelijkheid niet meer kunnen aanvaarden en krampachtig worstelen om voor zich iets te behouden wat zij bij anderen als waardeloos hebben verworpen. Waarom? Omdat zij, vrienden, ware dwazen zijn.

Neem bv. de dictatuur, een verschijnsel, dat oud en nieuw tegelijk is, want wij kennen het zowel in de oudheid als in de nieuwste tijden. Een dictator is altijd een succesvolle dwaas. Hij legt zijn wil op aan anderen zonder zich af te vragen of die anderen deze wil wel zullen aanvaarden. Hij leeft voor zich in de waan, dat men hem wijs, goed en edel vindt. Naarmate hij echter verder komt, zal hij meer gaan vrezen voor eigen tekorten, voor wat hijzelf eens heeft gedaan. Hitler vreesde geen verraad. Voor een dictator is dit heel eigenaardig. Hitier vreesde slechts de belachelijkheid, de mislukking, dat zijn ondergang, zijn leven en regeren niet waardig zou zijn. Hij vreesde de onwaardigheid. Waarom? Omdat hij in heel zijn streven aan de wereld zoveel vernederingen had toegevoegd. Daarom was voor hem de gedachte aan een vernedering het ergste.

Stalin was een verrader. Hij vreesde dan ook het verraad het meeste. Hij was een moordenaar. Zo vreesde hij door verraad gedood te worden. Perron? Deze was een man, die meende, dat alles gekocht kon worden. Zo vreesde hij, dat men zijn naaste omgeving om zou kopen. Zijn val werd uiteindelijk veroorzaakt door het feit, dat hij te hoge prijzen wilde betalen in de hoop zich zo voor verraad en ondergang zeker te stellen. Hierdoor werd zijn eigen omkoopbaarheid in zijn bewind teruggevonden. Nasser bv. baseert zich op tucht. Door de tucht zal hij ook vallen. Hij vreest dan ook de tucht bij anderen zeer. Zodra anderen straf georganiseerd zijn, voelt hij zich niet zeker meer van zijn zaak. Waar de organisatie niet deugt, is hij mild. Het niet-georganiseerd zijn kan hij wel aan. Wat vreest men in Indonesië het meest? Vreemd genoeg niet de toch zeer schadelijke omkoopbaarheid van anderen en eigen kringen, maar de eerzucht van anderen. Waarom? Omdat velen, die thans daar zo ver gekomen zijn, het aan hun eigen eerzucht te danken hebben, dat zij dit bereikten. Naarmate zij verder komen daar, begrijpen zij beter, dat anderen even eerzuchtig zijn en vrezen dezen.

Dit zijn dus eigenlijk allen dwazen. Een wijze weet zelf wel, wat hij is. Daardoor zal hij ook kunnen begrijpen, wat zijn buurman is. Voor hem bestaan er geen verrassingen. Omdat er geen verrassingen bestaan, hoeft hij ook niet te vrezen. Indien u begrijpt, wat ik hier tracht te betogen, kan ik met een derde kleine spreuk mijn betoog voor U besluiten:

"Wie de ezel verwijt, dat hij lange oren heeft, is dwazer dan de ezel zelf".

Men verwijt elkaar vaak eigenschappen, die inherent zijn aan het wezen. Wanneer men de Russen verwijt, dat zij melancholiek zijn en wantrouwend, dan verwijt men ze eigenlijk de grondeigenschappen van hun ras, van hun volkeren. Wanneer men de Indonesiërs verwijt, dat zij organisatorisch falen en gelijktijdig nog groot doen tegenover de buitenwereld, dan is ook dit weer een eigenschap, die in de aard van het volk ligt. Dit mag men niet aan hen wijten. Men had er rekening mee moeten houden. Wanneer men de Nederlanders verwijt, dat zij in het algemeen traag zijn en trachten door handelen en onderhandelen zichzelf bepaalde rechten en bezittingen te garanderen, dan is dit ook weer een trek van het volkskarakter. Een Nederlander sjachert nu eenmaal graag. Wanneer men zegt, dat de Duitsers te veel marcheren, dat zij teveel een stramien van organisaties in hun land scheppen, mag men dit de Duitsers niet verwijten. Het is hun karakter te organiseren. Het is deel van hun volkseigen, evenals dit het geval is bij verschillende andere volkeren. Een Pruis zal bv. altijd van een stramme organisatie blijven houden. Een Beier zal altijd van gezelligheid in gemeenschap, een Liedertafel, een Wander- of Trachtenverein (klederdrachten; Red.), of een of andere Schutzenbund (schutters; Red.) blijven houden.

Elk volk heeft een eigen manier van leven. Maar men respecteert dit meestal niet van elkaar. Wanneer mijn voorganger meende te moeten zeggen, dat de grote fout van de mens zijn weigering is om ook de keerzijde van de medaille te zien, zo wil ik daaraan toevoegen, het is ook een zeer grote fout van hem, dat hij de eigenschappen van een ander belachelijk vindt. De Nederlanders zitten hier in hun gedegen rechtschapenheid en lachen wat over de lichtzinnige Fransman. Zij realiseren zich niet, dat deze met al zijn lichtzinnigheid vaak burgerlijker is dan

zijzelf. Men spreekt met enige minachting over de oosterse volkeren als zijnde onbetrouwbaar en hebzuchtig. Maar zij begrijpen niet, dat zij in de ogen van anderen er net zo aan toe kunnen zijn. Wanneer men een neger minacht om zijn huidskleur, begaat men een dwaasheid. Een neger is en blijft een neger. Indien men hem gaat vleien door over hem te gaan spreken als "coloured people", is dit ook een dwaasheid. Noem een neger een neger, maar erken, dat hij als neger alle rechten van een mens heeft. Noem een ezel een ezel en niet een trotse viervoeter, maar aanvaard hem als een nuttig dier zonder om zijn oren, die anders zijn, te lachen.

Wanneer je vrede wilt zoeken, kun je dat op deze wijze nog het eenvoudigste doen: aanvaard alles in zijn eigen waarde zonder vooroordeel, zonder de zaak anders te stellen dan het nu eenmaal is. Je moet weten, dat je, wanneer je een Amerikaan ontmoet, met een ander type en karakter te doen hebt, dan wanneer je te maken hebt met een Fransman of een Duitser, een Rus, of een Engelsman. Ieder reageert anders en heeft andere kwaliteiten, goede en slechte. De ezel heeft lange oren, hoort scherp, kan met weinig toe, staat zeker op zijn voeten, heeft uithoudingsvermogen, maar is vaak ook zeer koppig. Wanneer het een ezel betreft begrijpt men dit en houdt men er rekening mee. Men handelt er naar. Doe hetzelfde met mensen en er komen geen verscheurde verdragen meer, er komt geen oorlog meer. Indien men zo tegenover elkaar staat, dan ontstaat een wederzijdse achting, omdat men juist, door het vastleggen der verschillen, de grondwaarden, die allen gelijkelijk bezitten, gaat waarderen en aanvoelen.

Dan zegt men: de Indonesiër met zijn geduld en zijn plotseling opvlammende energiën, de Chinees met zijn vasthoudendheid, de neger met zijn werkkraft, zijn goede humeur en zijn gevoel voor humor en ritme horen bij elkaar, zij vullen elkaar aan. Ook wij!

De verschillende volkeren en rassen vullen elkaar aan. Begrijp je dit, dan voel je ook hoe je als eenheid behoort tot deze mensheid. Dan begrijp je, hoe je vrede kunt vinden en behouden door de waarheid te zien, door te begrijpen, dat de eigenschappen, die in jou latent zijn door anderen misschien juist wel weer worden geuit, zodat een deel van je wezen met die anderen leeft, zodat je één bent met de wereld in deze anderen. Dat door deze eigenschappen, die in jou latent, in andere geuit zijn, te gebruiken, je met de wereld in harmonie kunt komen en blijven.

Dan zal men niet meer gaan spreken van de lange oren van de ezel. Dan zal men misschien nog tegen elkaar zeggen: ezel, beer, of misschien wel slang, maar men zal weten, waar men aan toe is en elkaar ook zo waarderen. Dan komt het tot een vaststellen van waarden en blijft er geen reden meer voor verwijt, of bespottelijk maken. Men zal weten: wij leven in dezelfde wereld en moeten gezamenlijk in de jungle van het leven onze harmonie en ons evenwicht vinden.

Dat er in de jungle slachtoffers vallen is onvermijdelijk. Wij zullen dit aanvaarden, want wij kunnen harmonisch zijn met onze omgeving. Wij kunnen dit, omdat wij weten, dat wij als deel van die omgeving altijd zullen bestaan en slechts tijdelijk misschien als individu onder zullen gaan in de wereld zonder te sterven in de ware zin des woords. Wij weten, dat de wording van onze wereld ook onze eigen wording is en niets anders. Zo vinden wij dan vrede, vrienden, en ons bewustzijn van al deze dingen zal zich altijd weerkaatsen in de wereld rond ons en ons de harmonie geven, die wij verlangen.

Nu heb ik dan wat gefilosofeerd, omdat u zelf geen onderwerp had, maar nu laat ik het erbij, u gaat pauzeren. Na de pauze kan dan deze keer ook weer de "Vragenrubriek" worden verwacht. Goedenavond.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond vrienden,

"Vragenrubriek". Persoonlijke vragen worden niet beantwoord. Alle andere vragen worden beantwoord, zover als dit verantwoord mogelijk is.

Vraag: Op welk punt faalt de atheïst, als hij verklaart het Godsbegrip te verwerpen?

Antwoord: De atheïst zal m.i. falen in zijn verwerpen van het Godsbegrip, daar volgens mijn mening iedereen deel is van de grote levende Kracht. Het totaal van de kenbare levende Kracht is voor mij de kenbare uiting van het Goddelijke. Wanneer je de natuur en het leven verwerpt, ben je een dwaas. Toch verwerpt de atheïst God. Maar als God het leven is, kun je God niet verwerpen, want je draagt God dan in je. Je bent een deel van God. Volgens je bewustzijn ben je

wel tijdelijk van Hem gescheiden, dat geloof ik graag. Wij voelen ons zelf een persoonlijkheid en leven ook als een persoonlijkheid. Maar dat neemt niet weg dat wij op het ogenblik, dat wij zeggen: "Er is geen God", wij het bestaan van de levende Kracht en dus ook ons eigen bestaan gaan verlooehenen. De atheïst faalt dan m.i. ook voornamelijk, doordat hij zich zelf vernedert tot een toeval in de natuur in plaats van zichzelf te erkennen als deel van het Groot-Zijnde, dat wij dan de natuur, of God, kunnen noemen, precies zoals u wilt.

Vraag: Waarom zoeken de doden contact met de levenden? Kunnen zij van ons ook leren?
Antwoord: Mag ik even protesteren? Het is misschien wat dwaas, maar ik ben zó overtuigd van het feit, dat ik intenser leef, dan ik op aarde ooit deed, dat de term "de doden" mij altijd pijnlijk aandoet. Wat het antwoord betreft, zou ik het zo willen stellen: wij leven allen gezamenlijk. Onze bewustwording blijft echter niet beperkt tot één vlak. Wanneer u in de stof bewust wordt, en van de geestelijke wereld niets leert, dan komt u aan bewustzijn tekort. Vandaar, dat u haast onwillekeurig streeft naar een bewustzijn van hogere gebieden.

Omgekeerd hebben wij welliswaar een geestelijk bestaan, maar hierin zijn wij nog gedeeltelijk gebonden aan de aarde. De voorstellingswereld, waarin wij leven, is in uitdrukking soms nog geheel te vereenzelvigen met aardse begrippen. Is het dan een wonder, dat wij naar de aarde gaan om ook daar te leren? U moet dan ook een contact, zoals wij deze avond hebben, nooit eenzijdig zien als een alleen maar doceren van onze kant. Wij leren van u. Wij spreken tot u, zeker. Maar gelijktijdig worden uw reacties, uw gedachtenuitstralingen en het totaal van de sfeer die u mee opbouwt, uw denken e.d. door ons mee waargenomen. Wij leren daardoor wat dichter bij de wereld te komen, terwijl wij gelijktijdig ons eigen geestelijk peil kunnen handhaven. Wij streven hiernaar, omdat wij geloven - en heus niet alleen binnen de Orde, maar samen met veel andere groepen in de geest - dat het onmogelijk is een zuiver en waar bewustzijn alleen op geestelijke basis te verwerven.

Wij zien als ons Goddelijk erfdeel het totaal van de Schepping, omvattende alle sferen, alle toestanden. Een gelijktijdig besef van al deze dingen zal o.i. voor ons uiteindelijk het beeld van God betekenen, waardoor wij waarlijk het Goddelijke zullen kunnen leren aanvaarden.

De grens tussen ons en het Goddelijke is - naar ik meen - onze persoonlijkheid. Ik hoop, dat u de term "Goddelijk" zult willen verontschuldigen. Zij is de gebruikelijke, maar ik kan evengoed zeggen: het "kosmische" of het "Alscheppend Vermogen". De grens is de beperktheid, waarin wij door ons voorstellingsvermogen onszelf zien. Vanuit het Goddelijke moet - naar wij menen - er een band bestaan tussen ons allen. Tussen u en ons is er geen verschil in deze zin. U meent te leven en u meent, dat wij dood zijn. Wij menen te leven in grote vrijheid en u zeer gebonden te zien. Maar dit alles is relatief. Het vloeit voort uit ons bewustzijn, uit ons beperkt begrip.

Al kunnen wij het hierover misschien met elkaar eens worden, één ding staat voor ons als onomstotelijk vast. Eerst wanneer wij alles gelijktijdig en geheel overzien, vinden wij de waarheid. Uw wereld is een deel van de waarheid, onze wereld ook. Maar als wij die delen bij elkaar kunnen voegen en daaruit een groter beeld op kunnen bouwen, dan zullen wij kunnen beseffen, dat ons ego, waarop wij zo trots zijn, slechts een klein deel is van een groter "Ik". Een "Ik", dat wij God noemen, omdat het voor ons de uiterste grens is van wat wij kunnen overzien. Wij weten niet, of er daarachter nog meer bestaat, maar wij weten wel heel zeker, dat het voor ons noodzakelijk is om tot eenheid met dit voor ons Goddelijke "Ik" te komen.

Wij kunnen natuurlijk wel gaan zeggen, dat wij gelijk zijn aan bepaalde Goden. Wij, in onze geestelijke sferen, zijn gelijk aan wezens, die men op aarde wel "Goden" heeft genoemd. Wij staan zelfs boven verschillende wezens, die men vandaag de dag nog "Goden" noemt. Maar dit alles is te beperkt, te bekrompen. Wij willen het alomvattende, het eeuwige ervaren. Dit kunnen wij echter niet verwerven dan in onmiddellijk verband met de Bron van ons bestaan.

Zouden wij misschien ook qua bewustzijn de volmaaktheid en het Al kunnen benaderen, wanneer wij de levensbron, onze oorsprong verwerpen, passen wij er niet in. Indien wij een deel van ons bestaan zouden verwerpen en bv. de materie uit zouden schakelen als een factor van bewustwording en bewustzijn, dan zouden wij niet meer in staat zijn om werkelijk geheel deel van de kosmos te zijn en dus niet in staat zijn het doel van ons bestaan, zoals wij dit zien, te bereiken. Daarom komen wij ook tot u. Om een band tussen u en ons te leggen.

Om onze werelden, i.p.v. hen te scheiden, binnen ons aller bewustzijn bij elkaar te voegen. Om ons denken met het uwe te verenigen en uw streven met het onze. Om eenheid te bereiken dus. Het doel is een kosmische bewustwording, die onze beide werelden met meerdere andere werelden verenigt tot één groot geheel. Zo zullen wij binnen het Groot-Kosmische, allen verenigd

kunnen worden tot een eenheid, waarvan wij aanvoelen, dat zij onze uiteindelijke bestemming is, maar die wij voor onszelf niet kunnen realiseren. U zult dus van ons soms kunnen leren, maar gelijktijdig kunt u ervan verzekerd zijn, dat ook wij soms veel van u zullen kunnen leren. Alleen, wij leren van u geen belangrijke feiten, maar wij krijgen wel meer inzicht in bepaalde toestanden.

Vraag: Is het mogelijk, dat een lichaam leeft zonder geest? Dit naar aanleiding van een operatie, waarbij de patiënt door hartmassage hernieuwd tot leven werd gebracht, nadat het hart enige tijd had stilgestaan.

Antwoord: Theoretisch is dit mogelijk, maar het is mij niet bekend, dat dit ook ooit praktisch is voorgekomen. Wanneer de patiënt eerst uren na dit "herleven" werkelijk stierf, kunnen wij aannemen, dat de geest niet meer tot een vol bewustzijn van die stof is teruggekeerd, ofschoon zij tot na de stoffelijke dood aan haar lichaam gebonden bleef. Wel kunnen wij eventueel aannemen dat gedurende deze periode de geest al ervaringen opdeed in een geestelijke wereld. Indien u het zo stelt, kan ik nog wel akkoord gaan. Leven zonder geest is heel iets anders.

Weet u wel, wat dat zeggen wil? Het ontbreken van het coördinerend vermogen in de stof. Nu is het lichaam een uiterst ingewikkeld instrument. Het kan misschien een zekere tijd voor zichzelf functioneren zonder geest. Maar de stof heeft een zekere drijfveer nodig om te leven. Stelt u zich voor, dat een grotere stad als bv. Den Haag geen gemeentelijke instanties meer heeft, dus geen burgemeester en wethouders, maar ook geen politie, openbare werken e.d... . Dan zou het in zo'n stad al heel snel een grote wanorde worden. Het verkeer zou in elkaar lopen, de boel zou vervuilen, enz. Zo gaat het met een lichaam ook.

De geest is in de stof het regerende principe. Zij geeft richting en doel aan dat leven. Is zij er niet, dan wordt de harmonie tussen de delen van de stof snel en sterk gestoord, waardoor zij dan sterft. Ofschoon wij niet kunnen bewijzen, dat er geen andere mogelijkheid bestaat, nemen wij aan, dat zolang een lichaam leeft, een geest daarmee in verbinding is. Een plotseling verbreken van de band tussen stof en geest veroorzaakt bovendien een zodanig verval van zenuwkrachten, dat door uitputting een hartcollaps onvermijdelijk binnen zeer korte tijd het gevolg hiervan zou zijn. Heeft dit eenmaal plaatsgevonden, dan geloof ik niet, dat men door hartmassage van de dwarsgestreepte hartspier voldoende energie op kan wekken om het lichaam nog enige tijd te laten leven.

Reactie: Dus de geest kan gedurende deze minuten volgens u het lichaam niet hebben verlaten?

Antwoord: Neen, tenzij u een verplaatsen van het bewustzijn naar een ander gebied "verlaten" wilt noemen. Dus zoals bv. bij het medium op het ogenblik het bewustzijn vertoeft op een ander gebied en beleeft daar andere dingen dan u op het ogenblik beleeft. Toch zijn zij, zolang de toestand aanhoudt, voor het medium even reëel als deze bijeenkomst voor u is. Wanneer echter de band, waardoor de geest haar eigen krachten en weten in voortdurende wisselwerking met de stof brengt, verbroken wordt, houdt het stoffelijke leven op. Indien de geest van het medium dit zou doen, zou ik dan misschien nog 6 of 7 dagen door in bezitneming het lichaam kunnen laten "leven". Daarna zou het vervallen en ten onder gaan.

Vraag: Dat leren van de mensen, kan dat alleen maar via een medium?

Antwoord: Neen, dat gaat niet alleen via een medium. Maar via een medium kunnen wij trachten u iets terug te geven voor wat wij ontvangen. Dit geschiedt niet alleen via een manifestatie, zoals op het ogenblik plaats vindt, maar ook via genezende, inspiratieve en andere mediums. Van de stof kunnen wij altijd leren, indien de uitstralingen van de stof voor ons benaderbaar zijn. Dit is zelfs nog mogelijk, wanneer er reeds grote verschillen van geestelijk niveau zijn. Een bijeenkomst als deze geeft ons echter nog bijzondere mogelijkheden. Door het uitspreken van onze gedachten kunnen wij uw reacties leiden en zo gegevens verkrijgen, die voor ons bijzonder waardevol zijn. Wat ons betreft blijft het in dit geval hoofdzakelijk bij praten. Ten hoogste trachten wij bv. in "Het Schone Woord" een sfeer te wekken, waardoor onze sfeer en de gedachtensfeer van de aanwezigen elkaar een ogenblik zeer nabij komen. Wij kunnen u verder met woorden een inzicht geven van ons denken, ons leven en onze wereld, terwijl uw reacties op het gesprokene voor ons vaak een stimulans zijn tot verder onderzoek, voortzetting van bepaalde werkzaamheden en dergelijke. Er zijn dus voor ons heus heel wat mogelijkheden, zoals u ziet.

Vraag: In de gelijkenis van de "rijke man" en de "arme Lazarus" wordt de rijke man niet toegestaan om naar de aarde terug te keren en daar zijn broeders te waarschuwen.

Antwoord: Neen, want deze handeling is geheel bewust zelfzuchtig. Om terug te kunnen keren tot de aarde en dit verantwoord te doen, moet men geestelijk een bepaald niveau bereiken. Ik zou hier haast willen spreken over de Christusgeest en Zijn uitingen op aarde. Het is natuurlijk heel brutaal, wanneer wij dit doen, want wij zijn er ons allen van bewust, dat wij bij Jezus heel wat achterstaan. Toch zit er bij onze contacten en de toegestane contacten iets van datzelfde in. Juist omdat het uit onpersoonlijke liefde of gevoelens van rechtvaardigheid geschiedt, kunnen, ja, moeten wij soms tot de wereld gaan om daar te werken, te helpen en in te grijpen. Zo trachten wij dan om te helpen het werk Gods op aarde te volbrengen. Indien ik zou wensen iets uit zuiver persoonlijke redenen en met zelfzuchtige bedoelingen te doen op aarde, dan zou ik dit op het ogenblik met mijn huidige kennis kunnen doen. Maar ik zou daarmee toch iets doen, dat voor mij verboden is.

Indien Lazarus dus had gevraagd terug te mogen gaan om te waarschuwen, dan was het hem wel toegestaan. Dat hij het niet doet in de gelijkenis is begrijpelijk. In zijn vreugde over de bevrijding uit de wereld, denkt hij daarover niet na. Een ander punt in de gelijkenis is echter ook de beschouwing waard: wanneer de rijke hierom vraagt, mag Lazarus hem niet laven met enkele druppels water. Zelfs indien Lazarus dit zou willen, blijft dit onmogelijk. Eerst wanneer de rijke zijn persoonlijkheid, zoals deze in het duister leeft, zou leren verloochenen, zou hij de lavenis kunnen aanvaarden. Het is dus zijn bewustzijn, dat Lazarus belet deze gave te schenken. Hij, de rijke, kan wel roepen tot de Heer, maar niet tot Lazarus. God is n.l. overal bereikbaar voor iedereen, ook in de laagste sferen. Op het ogenblik, dat de rijke de Heer niet meer zou smeken om lavenis doch om vergeving, zou Lazarus of een ander hem de begeerde lavenis brengen en meer dan dat.

Het zich op aarde manifesteren is dus niet onnodig of ongewenst, doch waar het zelfzuchtige element mee gaat spelen moeten wij oppassen. Een zeker eigenbelang zit er natuurlijk altijd wel bij. Wij denken nog vanuit ons ego en leven nog daaruit. Dientegenvolge zullen wij alles in relatie tot dat "Ik" trachten te brengen. De grens is zuiver zelfzucht. Daar is het niet geoorloofd. Zo mag u ook geen geesten oproepen. Wel mag u trachten een geest te helpen. Het is echter niet geoorloofd een bepaalde geest te bewegen voor u te verschijnen enz. Deze uiting is dan in uw "Ik" besloten en daardoor afgesloten van het Al. De consequenties kunnen dan ook minder prettig zijn, zowel voor u als voor degene, die door u opgeroepen wordt.

Vraag: Het is dus wel mogelijk, dat een geest zich uit vrije wil demonstreert?

Antwoord: Dat is zeker mogelijk. Het gebeurt dan ook wel.

Vraag: Is het dan een weerspiegeling van onze eigen gedachten, of werkelijk een geest?

Antwoord: Dat blijft voor u een grote vraag. Elke geest, die een bepaalde graad van bewustzijn heeft, kan zich tot de wereld wenden om hulp te geven of te vragen, om lering te geven of te ontvangen, enz. Nu is emotie onder sommige omstandigheden voedsel voor de - meestal lagere - geest. Een geest, die op deze wijze krachten van u wenst te nemen, kan trachten uw eigen gedachten te gebruiken om zich zo voor te doen als iemand die u kent. Zij kunnen dan uw geheimste weten en gedachten uitspreken, waardoor u overtuigd wordt, dat zij degenen zijn, waarvoor zij zich uitgeven. In een dergelijk geval spelen uw gedachten dus reeds een grote rol. Ook kunt u zich iets verbeelden. Dit heeft vooral daar invloed, waar uzelf mee de middelen, waardoor mededeling wordt gedaan, sterk kunt beïnvloeden.

Dit komt vooral voor bij kruis en bord, oujabord (plankje op wieltes; Red.), planchette e.d. Hierbij kan uw onderbewustzijn en uw wensleven de uitslag wel heel sterk beïnvloeden. Men kan zich dan een beeld ombouwen, dat dus in werkelijkheid niet bestaat. Maar dit betekent niet dat een geest zich niet werkelijk tot u kan richten, zich op aarde kan uiten enz. Het is voor u echter zeer moeilijk om vast te stellen wat er nu werkelijk is, want voor uw wereld wordt het heel moeilijk om onze wereld en eigen onderbewustzijn op betrouwbaarheid te testen. Men heeft slechts twee waarden waaraan men ons kan toetsen aan u zelf en aan de Schepper. In de praktijk zult u dus alles aan uzelf toetsen. Indien men op deze wijze experimenteert, bijeenkomsten bezoekt e.d. geeft dit mooiere en betere resultaten dan een persoonlijke mededeling ooit kan geven in uw leven.

Vraag: Heeft de mens een geheel vrije wil?

Antwoord: Neen, want de mogelijkheid tot willen wordt beperkt door het weten en het voorstellingsvermogen. Het bewustzijn beperkt dus de wil en bepaalt haar mogelijkheden. Dan heeft men binnen deze grens wel de mogelijkheid tot willen, maar niet altijd de mogelijkheid tot

realisatie van het gewilde. De wilsuiting en de realisatie van het gewilde wordt bepaald door uw milieu, opvoeding, de tijd, waarin u leeft, enz.

Vraag: Is het mogelijk een ander je wil op te leggen?

Antwoord: Ja, maar het is alleen dan mogelijk, wanneer de persoon in kwestie in zich niets draagt, dat zich tegen de gesuggereerde daad verzet. Onder suggestie kunt u hypnose en alle magische wijzen van beïnvloeding mede betrekken. Bijvoorbeeld, een hypnotiseur beveelt een trots iemand: "Kniel voor die en die", dit is vernederend voor het sujet, tenzij in de persoon een onderbewuste drang tot zelfvernederend aanwezig is, wordt een manier gezocht, waarop dit laatste aspect kan worden vermeden, bv. door het laten vallen en oprapen van een voorwerp. De idee van nederigheid, het knielen enz. wordt dus geheel vermeden. Door hypnose of op andere wijze, kan men de grondwaarden van de persoonlijkheid nooit wijzigen.

Reactie: De man in Engeland met zijn weduwen dan?

Antwoord: Ik weet wat u bedoelt. De man, die zich waarschijnlijk door gebruik van hypnotische gaven, de erfenissen van een groot aantal oudere, rijkere vrouwen en weduwen wist te doen toekennen. Deze man zal ongetwijfeld deze personen de mogelijkheid gegeven hebben, bepaalde onderdrukte instincten en verlangens te uiten. Is dit nu moederinstinct of iets anders, hij heeft zich daarop gericht. Men neemt nu aan, dat hij deze personen dan tot zelfmoord zou hebben aangezet. Dit is zeer moeilijk. Het kan alleen, wanneer hij al weet, dat de persoon hiertoe vanuit zichzelf reeds geneigd is, bv. bij zware melancholie. Bij een normaal persoon is dit echter niet mogelijk. Ik meen dan ook, dat niet bewezen kan worden, dat hij mensen tot zelfmoord heeft aangezet door hypnose. Bij zwarte kunst, magie, kan men wel de dood van een persoon veroorzaken, indien die geheel gelooft in uw macht. Hierdoor ontstaat een toestand, waarbij men zelf onderbewust meent, dat men het meeste kan aanvaarden, wat door de magiër wordt opgelegd. Denk hier eens aan het z.g. doodspreken, of zingen, bij de negers. Het slachtoffer sterft dan, omdat het niet meer durft te leven. Maar indien het slachtoffer zich met geheel zijn wil tegen deze invloed verzet, dan wordt niets bereikt.

Reactie: En wanneer de geest je nu meeneemt op het astrale terrein?

Antwoord: Ook dit is alleen mogelijk, doordat er een beroep wordt gedaan op bepaalde eigenschappen van u. In de eerste plaats moet de wereld, het astrale, voor u een voorstelbare wereld zijn. Deze mogelijkheid kan zo wel in het bewustzijn als in het onderbewustzijn liggen. Indien er gevaar of coërtie (dwang; Red.) in het astrale optreedt, dan moet men bovendien bepaalde dingen zeer begeren of zeer vrezen. Alleen zó, daar uw eigen wil medewerkt, kunt u tot een zoeken naar het begeerde of een vlucht voor het gevreesde worden bewogen. Indien deze dan verder gaat dan uw krachten reiken, bestaat de mogelijkheid inderdaad, dat men hierdoor kan sterven. Maar indien men zichzelf meester blijft, kan niemand iets doen en kan men altijd rustig naar het eigen lichaam teruggaan. Hier speelt de eigen wil dus en misschien ook het gebrek aan wilskracht wel degelijk de grootste rol.

Vraag: Worden wij dan niet gebruikt om een bepaald doel te verwezenlijken, dat in de kosmos ligt?

Antwoord: Ja, daar wordt men wel voor gebruikt. Maar niet door een enkele geest, zoals u zich misschien voorstelt. Uw omgeving en mogelijkheden zijn beperkt. De kosmos kan nu invloeden laten gelden waardoor de omgeving en de omstandigheden veranderen. Hierdoor wordt men dan tot een zich aanpassen gedwongen, indien men zich zelf gelijk wil blijven. Dit betekent dan ook een geestelijke aanpassing. Maar binnen de zich wijzigende beperkingen bent u volkomen vrij, kunt u doen wat u wilt. Men wordt n.l. door eigen gebrek aan bewustzijn binnen deze grenzen gevangen gehouden. Weet men deze grenzen te overschrijden, dan komt men in wat de Boeddhist "Nirwana" noemt. De toestand van het "zijnde niet zijn". M.a.w. in een toestand, waarin een uiting voor het zijn niet meer noodzakelijk is. Zolang men gebonden blijft, bezit men een vrije wil binnen de beperkingen van eigen wereld en bewustzijn. Van werkelijk gebruiken is dus slechts gedeeltelijk sprake. Beter is het te zeggen, dat de aangewezen of gedwongen veranderingen van omgeving helpen een verandering in bewustzijn en een omwenteling in kosmische zin te voltooien. Dat gebeurt dus van buiten af. Waar u geen bewustzijn hebt, wordt u geleid. Waar u zich een bewustzijn verworven hebt, kiest u zelf.

Vraag: Het is dus volgens u niet mogelijk, dat een lichaam, dat bij uittrekking onbeschermd achterblijft door een andere geest in beslag wordt genomen?

Antwoord: Dat kan wel degelijk. Maar een andere geest zal alleen van mijn lichaam bezit kunnen nemen wanneer ik het zelf tijdelijk vergeet of verloochen. Door middel van de band die tussen lichaam en geest blijft bestaan, kan elke aantasting van het lichaam door een andere geest onmiddellijk ervaren worden en kan de geest onmiddellijk tot het lichaam terug gaan en kan zo alle mogelijkheid tot werkelijk in bezit nemen afsluiten. Indien de geest belangrijk werk verricht samen met anderen, kan een dergelijke mogelijkheid tot storing niet gedoogd worden en treedt op, wat u noemt: bescherming. Dit geschiedt door degenen voor wie of met wie men deze taak verricht. Men is zich over het algemeen goed bewust van het risico, dat men neemt bij een uittreden zonder bescherming. Is er gevaar en wenst men dan toch verder te gaan, dan treedt bezitneming op met gevolgen die soms - vooral bij langere duur daarvan - lijken op paranoia. Tussen degene, die bezit neemt en het lichaam, dat in bezit wordt genomen moet echter te allen tijde een zekere verwantschap van begeerten en mogelijkheden bestaan. Uittreding is theoretisch voor iedereen mogelijk. Bewust komt zij in de praktijk alleen voor bij personen, die iets labielere hersens hebben, waardoor het vastleggen van het beloofde beter mogelijk is. Praktisch elk mens treedt gedurende zijn stofleven meerdere malen uit. Zij, die dit bewust kunnen doen, kunnen op de duur zo ver komen, dat zij willekeurig kunnen uittreden. Dit behoort echter reeds tot het occultisme.

Vraag: De overgang brengt een reeks ervaringen en een noodzaak tot aanpassing in de andere wereld met zich. Geldt dit ook voor degenen, die op aarde reeds behoren tot de ingewijden?

Antwoord: Met zekerheid kan ik dit niet zeggen, want ik was op aarde geen ingewijde. Ik weet echter wel, dat er mensen zijn, die onmiddellijk na of zelfs reeds tijdens het "sterven" de plaats van een volwassene, dus volledig aangepast in kunnen nemen in een geestelijke wereld, die ik eerst na enige tijd en met veel moeite in de geest kon bereiken. Er zijn dus wel mensen, die op aarde reeds zover zijn gekomen, dat zij een plaats in de geest innemen, waar ik met eerbied tegenop kijk. Zij bestaan dus wel, maar veel zijn het er niet. Hoe het voor hen is, durf ik niet te zeggen. Je moet de dingen zelf beleven.

Vraag: Waar bent u nu ergens? Ergens of nergens?

Antwoord: Vanuit uw standpunt "nergens", vanuit mijn standpunt "ergens". Eerst dacht ik ook, dat de geest leeft in een wereld, dus een plaats. Ik heb geleerd, dat deze wereld eigenlijk een toestand van bewustzijn is. Ik ontvang een reeks van impulsen en gedachten en deze vormen mijn wereldbeeld. Op het ogenblik, dat ik mijn aandacht richt op een bepaald punt, ben ik al ergens anders. Ik kan dus zeggen, dat ik leef en het erg prettig vind zo te zijn. Maar te zeggen: ik leef daar en daar, op die plaats..., neen. Ik kan u hoogstens zeggen, dat ik qua sfeer al boven de vormenwereld sta. Ook boven, wat u "Zomerland" noemt. Vertellen hoe dat ik (leef) kan ik niet. Het is eenvoudiger te vertellen hoe het leven is op de zoveelste maan van Jupiter of van een andere ster dan duidelijk te maken hoe het leven in een andere sfeer is.

Vraag: U zegt, dat u het prettig vindt, waar u bent. Is het alleen maar prettig, of zou u niet meer op aarde terug willen komen?

Antwoord: Dat zeker niet. Op aarde? Nooit meer, tenzij het noodzakelijk is voor mijn bewustwording. Wanneer ik niet verder meer kan in de geest en wel in de stof, zal ik natuurlijk terug moeten keren, want een vergroting van bewustzijn en dus van de mogelijkheid om meer van het volmaakte geluk rond je bewust in je te dragen, is alle offers waard. De toestand is in feite zo: ik ben in deze wereld volmaakt gelukkig, zover het mij krachtens mijn bewustzijn mogelijk is. Gelijktijdig weet ik, dat ik gelukkiger zou kunnen zijn. Zonder hierdoor minder gelukkig te zijn, is er in mij toch een begeren dit meerdere geluk te ervaren. Iets in mij zegt mij dan, dat wat ik zoek en doe hiertoe voor mij de weg is.

Vraag: Dus er blijft altijd nog een begeerte?

Antwoord: Ja, tenzij je de volmaaktheid hebt bereikt, blijft er altijd nog een begeren bij ons. Zonder begeren is er geen streven, geen zoeken, geen werken meer. Waar geen begeren meer is, houdt alle leven op, zoals wij dit kennen op werelden en in sferen. Dan is er geen stimulans meer tot verandering en blijft het zijn als voldoende over. Een dergelijke toestand is echter voor mij nog niet voorstelbaar.

Ik bemerk, dat het hoog tijd is, dat ik ophoud. Het woord is aan de laatste spreker.
Goedenavond allen.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond vrienden,

Het Schone Woord: Vrede. Liefde. Wilskracht. Fatum. Rust. Deemoed.

Spreker: Wij kunnen dan zeggen:

De werkelijke rust in God, die wij de ware vrede noemen, kan slechts verworven worden, indien wij, deemoedig ten opzichte van Gods grootheid, leren toch door eigen wilskracht het noodlot te bedwingen en aan banden te leggen. Gods liefde maakt ons dit mogelijk.

Stilte door geen klank gebroken,
geliefde eenzaamheid,
waarin mijn God mij heeft gesproken,
waarin mijn ziel niet langer lijdt.

Vrede, wondere band,
waarin de mensen en de sterren samengaan,
het grote met het kleine is verwant.

Vrede, grootheid vol van deemoed
ons door God gegeven vaderland,
waar de ziele leert te rusten
met de Schepper nu verwant.

Vrede, einde van de waan.
Goddelijke werkelijkheid
Ons doel van het bestaan.

Zonder rust, uit alle macht,
streef ik naar dit ene doel
met alle wilskracht,
die mij eigen is.

Tot u zal ik altijd streven
Tot Gij mij zijt de werkelijkheid.

Soms lijkt het, of wij worden voortgejaagd, zonder doel en zonder reden. Maar indien wij het begeren achterlaten en het schrikbeeld van de angst uit ons leven bannen, slechts nog streven naar een erkennen van de Goddelijke Liefde, zullen wij ons doel bereiken.

Wij weten, dat de Kracht van onze Liefdevolle Schepper ons op onze wegen door het leven geleidt. Indien wij Zijn Kracht en Wezen deemoedig aanvaarden, zelf al datgene volbrengende, wat wij als mens en geest vermogen te volbrengen, dan zullen wij steeds nader tot Zijn Wezen komen. Zo zullen wij alles achter kunnen laten: de angst, de waan, de begeerte en behouden slechts het ware leven. De eenheid met God, Die ook met al Zijn Krachten in ons leeft.

In ons leven zullen wij God vinden, uit onszelf zullen wij geborgen zijn in God. Eén met Hem, vinden wij de vrede en zijn als geest een mens niets meer.

Hiermee zullen wij deze bijeenkomst dan besluiten.

Goedenavond.

(Het gedeelte na de pauze werd enigszins verkort)